

בש"פ 387/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 387/21

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 10.1.2021 במ"ת 46096-09-20 שניתנה על-
ידי כבוד השופטת ח' מאק-קלמנוביץ

תאריך הישיבה: ח' בשבט התשפ"א (21.2.2021)

בשם העורר: עו"ד אפרים דמרי

בשם המשיבה: עו"ד שרית משגב

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 10.1.2021 (מ"ת 46096-09-20, השופט ח' מאק-קלמנוביץ). בית המשפט המחוזי דחה בקשה לעיון חוזר בהחלטתו להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 21.9.2020 הוגש נגד העורר כתב אישום המחזיק שני אישומים ונסב בעיקרו על עבירות מין ואלימות שהעורר ביצע לכאורה באשתו ובילדיו הקטינים. על פי האישום הראשון, בשורה ארוכה של מקרים, החל משנת 2016 ועד 2020, נהג העורר לתקוף באלימות את בת זוגו, שעמה התחתן בשנת 2017. כמו כן, על-פי המתואר העורר פגע ברכוש השייך לה, איים על חייה וקילל אותה. בחלק מן המקרים המפורטים גרמו מעשי האלימות המיוחסים לעורר לחבלות של ממש בגופה של אשתו. עוד מתואר באישום כי במספר הזדמנויות במהלך התקופה האמורה הפעיל העורר אלימות אף כלפי שלושת ילדיהם הקטינים. על פי האישום השני, במספר רב של מקרים במהלך התקופה האמורה דרש העורר מאשתו לקיים עמו יחסי מין, וכשזו סירבה בעל אותה שלא בהסכמתה וביצע בה מעשי סדום ומעשים מגונים. על פי הנטען, בחלק גדול מן המקרים המתוארים נקט העורר באלימות נגד אשתו ואיים על חייה.
3. בשל המעשים המתוארים יוחסו לעורר העבירות הבאות: תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות לפי סעיף 380 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), בנסיבות סעיף 382(ג) לחוק העונשין (עבירות מרובות); תקיפה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין (עבירות מרובות); אינוס לפי סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין (עבירות מרובות); מעשה סדום לפי סעיף 347(ב) לחוק העונשין, בנסיבות סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין (עבירות מרובות); מעשה מגונה לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין (שלוש עבירות); איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין (עבירות מרובות); והזיק בזדון לפי סעיף 452 לחוק העונשין (עבירות רבות).
4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו, ובו ביום הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד למתן החלטה אחרת.
5. בדיון שהתקיים ביום 1.10.2020 הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה, אך העלה טענות ביחס לעוצמת הראיות. בהמשך לכך, העורר ביקש להפנותו לקבלת תסקיר של שירות המבחן לשם בחינה של חלופת מעצר. בתום הדיון, קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות בעניינו של העורר ראיות לכאורה וכי לא מתעורר קושי מיוחד ביחס לעוצמתן. בית המשפט המחוזי הוסיף כי מההודעות שמסרה אשתו של העורר עולה תמונה של מעשי אלימות קשים, עבירות מין, מעשי השפלה ופגיעה ברכוש, וכי גרסתה נתמכת בראיות חיצוניות שונות. בית המשפט המחוזי הוסיף כי מסכת האירועים המתוארת בכתב האישום מצביעה על כך שהעורר מאבד שליטה וכן משתמש בסמים, ועל כן מתעורר ספק ממשי באשר לאפשרות שניתן יהיה לתת אמון בכך שיקיים תנאי שחרור שייקבעו. לצד זאת, ובהדגישו כי אל לעורר להסתמך על כך, בית המשפט המחוזי נעתר לבקשתו להורות על עריכת תסקיר של שירות המבחן בעניינו.
6. ביום 8.11.2020 הגיש שירות המבחן את התסקיר מטעמו, ובו צוין בעיקרו של דבר כי קיימת רמת מסוכנות גבוהה להישנותה של התנהגות עוברת חוק אלימה ופוגענית מצדו של העורר. שירות המבחן עמד, בין היתר, על כך שלעורר אין עבר פלילי קודם, אולם ציין כי הוא מתקשה להבין את מורכבותה וחומרתה של הסיטואציה שבה הוא מצוי ולקחת אחריות, וכן כי הוא נוטה להתנהלות אלימה ולשימוש בסמים ואלכוהול כדרך התמודדות עם מצבי משבר. שירות המבחן הוסיף כי נוכח חוסר יכולתו של העורר להכיר בדפוסי התנהלותו הבעייתיים אין מקום בשלב זה להמליץ על אפיק טיפולי בעניינו. באשר לחלופת המעצר שהוצעה על-ידי העורר בבית הוריו ובפיקוח קרובי משפחה, צוין כי בני המשפחה אומנם מביעים דאגה למצבו, אך אינם מכירים לעומק את דפוסי התנהגותו האלימים וכי מרבית הערבים אינם מהווים דמויות סמכותיות שיוכלו להציב לעורר גבולות. על כן, המלצת שירות המבחן הייתה כי אין להורות על שחרורו של העורר ממעצר.

7. ביום 10.11.2020 נערך דיון נוסף בעניינו של העורר, ובו הסכים למעצרו עד לתום ההליכים נגדו, בכפוף לכך שיותר לו להגיש בקשה לעיון חוזר בהחלטה, ככל שיוכל להציע חלופה אחרת בעתיד. בתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר בציינו כי ככל שתעמוד על הפרק חלופה, יוכל העורר להגיש בקשה מתאימה שתישקל לגופה.

8. ביום 16.11.2020 הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו עד לתום ההליכים. בבקשה נטען כי סוגיית האפיק הטיפולי ונכונותו לקחת בו חלק לא נבחנה לעומק על-ידי שירות המבחן, וכי הוא נכון להשתלב בתוכנית טיפולית. על כן, העורר ביקש כי שירות המבחן יבחן מחדש את האפשרות לשלבו במסגרת טיפולית סגורה. בו ביום הורה בית המשפט המחוזי (השופטת ח' לומפ) כי נוכח השינוי בעמדת העורר שירות המבחן יגיש תסקיר משלים בעניינו.

9. ביום 6.12.2020 הוגש תסקיר משלים כאמור, ובו צוין כי העורר מביע עניין עקרוני בהשתלבות במסגרת טיפולית, אך מתקשה לפרט את התחומים שבהם הוא מבקש עזרה. באופן קונקרטי, שירות המבחן ציין כי העורר אינו מכיר בכך שיש לו נטייה להתנהגות אלימה, ועל כן סבור שאין לו צורך בטיפול בתחום זה. עוד צוין, כי העורר לא הביע נכונות לטיפול בדחפיו המיניים ובהתנהגותו המינית ושלל השתלבות במסגרת הטיפולית שהוצעה לו בהקשר זה. שירות המבחן הוסיף כי העורר הביע נכונות להשתלב במסגרת טיפולית בכל הנוגע לשימוש בחומרים ממכרים, אך בד בבד ציין כי הוא משתמש בסמים באופן יומיומי וכי אלו מסייעים לו להירגע. במכלול הדברים, שירות המבחן התרשם כי רצונו של העורר להשתלב בטיפול נובע אך משאיפה להשפיע על הליכי המשפט וכי הוא אינו מכיר בחומרתם של דפוסי התנהלותו בתחום ההתמכרות, האלימות הזוגית והמין. על כן, שירות המבחן שב על המלצתו שלא לקדם אפיק טיפולי בעניינו ולא להורות על שחרורו לחלופת מעצר.

10. ביום 10.1.2021 נערך דיון נוסף בבית המשפט המחוזי ובו טען העורר כי חרף המלצתו של שירות המבחן, יש מקום להורות על שחרורו לחלופת מעצר או לחילופין על מעצרו בפיקוח אלקטרוני אף זאת בבית הוריו. העורר הדגיש, בין היתר, כי הוא נעדר עבר פלילי וכי החלופה המוצעת על-ידו מרוחקת ביותר ממקום מגוריה של אשתו. מנגד, עמדת המדינה הייתה כי אין בחלופה המוצעת לאיין את מסוכנותו של העורר, בשים לב לחומרת המעשים המיוחסים לו, וכן לעמדתו של שירות המבחן. בתום הדיון דחה בית המשפט המחוזי את בקשתו של העורר. בית המשפט המחוזי ציין כי בשלב זה העורר מתנגד לחלופת מעצר במסגרת סגורה ומבקש לשהות בבית הוריו תחת פיקוחם. בית המשפט המחוזי שב וציין כי קיימות ראיות לכאורה נגד העורר וכן עמד על המסוכנות הנשקפת ממנו נוכח העבירות החמורות המיוחסות לו. בית המשפט המחוזי הוסיף כי יש בתסקירים שהוגשו בעניינו לחזק את המסקנה באשר למסוכנותו, וכי על אף העובדה שהעורר נעדר עבר פלילי, יש לתת משקל לכך שאינו מכיר בחומרת מעשיו. בנסיבות אלו נקבע כי אין בהצעה שעמדה על הפרק כדי להפחית את המסוכנות הנשקפת ממנו.

הערר

11. הערר שבפני נסב על החלטתו האמורה של בית המשפט המחוזי. בעיקרו של דבר, העורר טוען כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שנמנע מלהורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני בבית הוריו כשהוא נתון בפיקוח אנושי ותוך הפקדת ערבויות. לטענתו, בית המשפט המחוזי לא בחן לעומקה את האפשרות להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני חלף האפשרות המקורית שנבחנה על-ידי שירות המבחן לשחרורו במתכונת של מעצר בית. העורר שב ומציין כי הוא נעדר עבר פלילי וכי בית הוריו רחוק ממקום מגוריה של אשתו. בנסיבות אלו, כך נטען, יש בחלופה המוצעת כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו ועל כן היה מקום לסטות מהמלצות שירות המבחן בעניינו. עוד מוסיף העורר כי אין בעובדה

שהוא כופר במעשים המיוחסים לו כדי לחזק את רמת המסוכנות הנשקפת ממנו או לשלול את האפשרות להורות על חלופת מעצר או על מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני.

12. הדיון בערר התקיים בפני ביום 21.1.2021. בא-כוחו של העורר חזר והצביע בו על כך שהעורר נעדר עבר פלילי, כמו גם על העובדה שהוריו ובני משפחה נוספים מחויבים לסייע לו, כפי שהעידה אף נוכחותם באולם הדיונים בתקופה קשה זו.

13. מעבר לכך, בטיעון בעל-פה ציין בא-כוח העורר שיש להתחשב בכך שהעורר ואשתו מקיימים חיי משפחה זה מספר שנים, ולא לתת לאמור בכתב האישום להאפיל על חיו הנורמטיביים של העורר.

14. מנגד, המדינה סבורה שדין הערר להידחות. באת-כוח המדינה ציינה כי – בניגוד לנטען בערר – כתב האישום שהוגש הוא בעל חומרה יתרה אף בהקשר של עבירות אלימות ומין במשפחה. כמו כן, היא הצביעה על פרטים רלוונטיים על-פי הנטען בתסקירים שהוגשו, ובכלל זה השימוש התכוף של העורר בסמים ובאלכוהול. באת-כוח המדינה הוסיפה וטענה כי בית המשפט המחוזי הלך לעבר העורר כברת דרך לפני משורת הדין בכך שהזמין תסקיר מבחן בעניינו, בהתחשב במסוכנות המיוחסת לו.

דיון והכרעה

15. לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים אני סבורה כי דין הערר להידחות.

16. כתב האישום שהוגש נגד העורר מפליג בחומרתו – הן בהיבט של עבירות האלימות והן בהיבט של עבירות המין המיוחסות לו, המצויות ברף חומרה גבוה במיוחד ומלמדות לכאורה על חוסר מעצורים ומסוכנות גבוהה. אין אפוא לקבל את טענות בא-כוח העורר שניסה להמעיט מחומרתו של כתב האישום.

17. בשים לב לטיבן האמור של העבירות המיוחסות לעורר, נדרשים טעמים מיוחדים על מנת להצדיק הסתפקות בחלופת מעצר או במעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו: בש"פ 999/17 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 37 (8.2.2017); בש"פ 10136/17 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 20 (29.12.2017)).

18. חרף האמור, הזמן בעניינו של העורר תסקיר. אולם, ההמלצה המקצועית הברורה של שירות המבחן, כפי שזו עולה משני התסקירים שהוגשו, היא שנוכח רמת המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהעורר ובשים לב להתנהלותו ומאפייני אישיותו הבעייתיים, אין בחלופה ומפקחים שהוצעו על-ידי העורר כדי לתת מענה הולם. כידוע, לא אחת נקבע בפסיקתו של בית משפט זה כי סטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תיעשה רק במקום בו מתקיימים טעמים כבדי משקל לעשות כן (ראו: בש"פ 7210/17 בן דוד נ' מדינת ישראל, פסקה 69 (19.10.2017); בש"פ 10162/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (3.1.2018)).

19. אינני מטילה ספק במחויבות של הורי העורר לסייע לו, וניתן לחוש בכאבם. אולם, נוכח חומרת העבירות

המיוחסות לעורר וההמלצה המקצועית של שירות המבחן, שהיא על פניה מבוססת ומשכנעת, לא ניתן להיעתר לערר. במכלול הנסיבות, אין אף באפשרות להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני של העורר בבית משפחתו כדי לתת מענה הולם.

20. בשולי הדברים אך לא בשולי חשיבותם אני מבקשת להעיר – את מה שאמור להיות מובן מאליו: אין כל יסוד של קולא במעשים הקשים המיוחסים לעורר אך בשל כך שנעשו בתוך בית המשפחה בנסיבות שבהן מדובר בזוג נשוי שלו ילדים. וכל המוסיף גורע.

21. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ב בשבט התשפ"א (25.1.2021).

ש ו פ ט ת
